

det er, at disse Godser ikke have den Betydning, ikke have den Udstrækning i Norge som i Danmark. Der er, saavidt jeg veed, slet ingen Grevskaber, og jeg troer, at der er kun eet Baronie. Det er endelig ogsaa sagt, at det var hidtil kun tilladt Lehnbesiddere at afhænde Bøndergodset til Fæsterne. Det troer jeg heller ikke er saa ganske rigtigt. Om jeg ikke mindes feil, kan jeg nævne endogsaa bestemte Bevillinger, hvori det er tilladt at afhænde Fæstegodset til andre Personer. Tager jeg ikke feil, saa er Baroniet Billestrup engang i det Hele afhændet samlet til et Medlem af Familien, hvorved det ophørte at være Baronie og gik over til at være Fideicommisscapital, og saaledes troer jeg, der er flere. Det kunde nok være, at, jo længere man skyder Sagen ud, destomere vil det vise sig, at det ikke vil være til Fordeel for Familieme. Som det er foreslaaet her, ere Familieme i alt Fald sikrede. Hovedgaarden med tilliggende Stove og Herligheder og desuden Fideicommisscapitalen. Naar man tidligere har givet Bevilling til at sælge hele Substansen, og have det fideicommissariske Baand paa hele Baroniet, Stamhuset o. s. v., saa forekommer det mig, at Familiens Læve ingenlunde derved er saa vel bevaret, som ved dette Lovforslag.

Besværlig: Jeg tillod mig under den første Behandling af denne Sag at gjøre opmærksom paa, med Hensyn til den Bestemmelse i § 2, at man skulde udfinde, til hvilken Sum hele Salget skulde udbringes, ved at sammenholde Indtægterne af de sidste 20 Aar, at denne Beregningsmaade er gaaet ud fra et urigtigt Princip med Hensyn til Indfæstningen. Jeg havde dengang ikke Leilighed til nærmere at udvikle dette, men troer saa meget mere at burde gjøre opmærksom derpaa, idet her har været saamegen Tale om, hvorledes den aarlige Indtægt eller Godsets Salgsværdi burde udregnes. Jeg har aldeles ikke dermed meent at undersøge, hvorvidt de andre Indtægter af Godset vare at beregne, men ene og alene Indfæstningen; thi Værdien af Indfæstningen kan ikke udfindes ved at sammenlægge de forskjellige Indfæstningssummer. Værdien af det samlede Godsens Indfæstning, naar den skal beregnes for Godseieren, grunder sig paa en Probabili-

tetsberegning eller en Sandsynlighedsberegning om det menneskelige Liv. Naar man veed en Indfæstningssum, kan man kun udfinde dens Værdi for Godseieren ved at gjøre en Beregning over, i hvor lang Tid en Fæster vil leve, for derefter at udfinde, naar Indfæstningssummen atter vil komme til Indtægt for Godseieren, og efter denne Anskuelse er det, at jeg har gjort opmærksom paa, at man maa, ved at sammenlægge de forskjellige Indfæstningssummer i et vist Tidsrum, saaledes som her er anført, i 20 Aar, komme til et urigtigt Resultat, forsaavidt disse 20 Aar ikke ere det rigtige Tal, hvorefter Probabilitetsberegningen stiller sig for samtlige Fæsters Liv. Da man nu har forskjellige Angivelser, forskjellige Calculer over, i hvor lang Tid denne Sandsynlighedsberegning maa udstrækkes for Fæsterne, men de alle gaae videre end 20 Aar, — de ere forskjellige fra 28, 30 til 35 Aar — saa er det vist, at man ved at blive staaende ved 20 Aar kommer til et urigtigt Resultat. Jeg skal tillade mig at ophvise det noget nærmere ved et Exempel, at disse 20 Aar ville føre til et urigtigt Resultat. Jeg skal her, da det blot er et Exempel, gaae ud fra, at 30 Aar er det rigtige Tidsrum, for at udfinde Værdien af Indfæstningen, og tage et Exempel af den omdeelte Liste fra det statistiske Bureau over de forskjellige Grevskaber etc. Jeg skal til Exempel tage det Første, der staaer anført. Der finder man Grevskabet Bregentved anført med 2559 Tdr. Hartkorn Fæstegods; der findes paa dette Grevskab 332 Fæstegaarde. Hvis altsaa vi ansætte 30 Aar, saa skal der aarlig blive 11 Gaarde ledige paa dette Grevskab, for at Regningen skal slaae til. Men, da dette er en Probabilitetsberegning, og denne kun bliver rigtig efter et stort Antal Tilfælde — efter Erfaringen har den kun Sikkerhed, naar den udstrækker sig over 1000 Mennekeliv, og giver mellem Tallene 500 og 1000 ret god Sikkerhed, men, saasnart det gaaer under 500, saa bliver Sandsynligheden meget usikker — saa vil deraf følge, at, da der paa dette Grevskab er 332 Gaarde, og man altsaa kommer under Tallet 500, saa vil Sandsynligheden for, at der indtraffer Fæstaledighed paa 11 Gaarde hvert Aar, ikke holde Stik i det vir-